

Brüsszel, 2019.9.23.
COM(2019) 615 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

Az ISA²-program időközi értékelésének eredményei

{SWD(2019) 1615 final}

Tartalomjegyzék

1.	Bevezetés.....	2
2.	Háttér-információk.....	2
3.	Az interoperabilitás egységes értelmezése	3
4.	Módszertan	4
5.	Az értékelés szempontjai és a feltett kérdések.....	5
6.	Megállapítások	5
6.1.	Relevancia.....	6
6.2.	Eredményesség	6
6.3.	Hatékonyág	7
6.4.	Koherencia.....	7
6.5.	Uniós hozzáadott érték	7
6.6.	Gyakorlati haszon	8
6.7.	Fenntarthatóság	8
7.	Ajánlások	8
7.1.	A tájékozottság növelése a nemzeti közigazgatásokon túl	8
7.2.	Áttérés a felhasználó-központú megoldásokról a felhasználóvezérelt megoldásokra	9
7.3.	A fenntarthatóság növelésének előkészítése.....	9
8.	A következő lépések.....	10

1. BEVEZETÉS

Az ISA²-határozatnak¹ megfelelően 2016. január 1-jén kezdetét vette az ISA-program² helyébe lépő, az európai közigazgatások, üzleti vállalkozások és polgárok rendelkezésére álló interoperabilitási megoldásokra és közös keretekre vonatkozó ötéves program (ISA²-program).

E jelentés az ISA²-program időközi értékelésének megállapításait és ajánlásait ismerteti³. Az ISA²-határozat 13. cikkének (3) bekezdése értelmében a Bizottságnak 2019. szeptember 30-ig kell elvégeznie ezen értékelést, és tájékoztatnia az Európai Parlamentet és a Tanácsot annak eredményeiről.

A Bizottság egy tanácsadó cég független szakértőinek segítségével végezte el az értékelést⁴. Az értékelést egy szolgáltatói irányítócsoporthoz⁵ felügyelte.

2. HÁTTÉR-INFORMÁCIÓK

Az ISA²-program végső célja, hogy előmozdítsa a közszféra IKT-alapú korszerűsítését Európában, és hogy az európai közigazgatások interoperabilitásának javításával hozzájáruljon az üzleti vállalkozások és a polgárok igényeinek kielégítéséhez.

Konkrétabban a program célkitűzései a következők:

- Az európai közigazgatások, a polgárok és az üzleti vállalkozások közötti, határokon és ágazatokon átnyúló, hatékony és eredményes elektronikus kapcsolattartás elősegítése.
- Egy hatékonyabb, egyszerűbb és felhasználóbarátabb e-közigazgatás kialakításának előmozdítása a közigazgatás nemzeti, regionális és helyi szintjein.
- Az interoperabilitás vonatkozásában átfogó megközelítés előmozdítása az Unióban interoperabilitási megoldások feltárásával, létrehozásával és működtetésével, valamint az ilyen megoldások európai közigazgatások általi újrafelhasználásának megkönnyítésével. Ez támogatni fogja különböző uniós szakpolitikák és tevékenységek végrehajtását.

E célkitűzések⁶ elérése érdekében a program elődje, az ISA-program eredményeire támaszkodik⁷. Az ISA²-program hangsúlyt helyez arra is, hogy zökkenőmentesen

¹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2015/2240 határozata (2015. november 25.) az európai közigazgatások, üzleti vállalkozások és polgárok rendelkezésére álló interoperabilitási megoldásokra és közös keretekre vonatkozó programnak (ISA² program) mint a közszféra korszerűsítése eszközeinek létrehozásáról (HL L 318., 2015.12.4., 1. o.).

² Az Európai Parlament és a Tanács 922/2009/EK határozata (2009. szeptember 16.) az európai közigazgatások közötti átjárhatósági eszközökről (ISA) (HL L 260., 2009.10.3., 20. o.).

³ Az értékelési folyamatot és annak eredményeit a következő bizottsági szolgálati munkadokumentum ismerteti részletesen a megállapításokat alátámasztó bizonyítékokkal együtt: SWD(2019) 1615 final.

⁴ A független szakértők értékelő tanulmánya a következő weboldalon érhető el:
<https://data.europa.eu/doi/10.2799/13397>

⁵ A csoportban A Tartalmak, Technológiák és Kommunikációs Hálózatok Főigazgatósága, az Informatikai Főigazgatóság, A Foglalkoztatás, a Szociális Ügyek és a Társadalmi Befogadás Főigazgatósága, A Pénzügyi Stabilitás, a Pénzügyi Szolgáltatások és a Tőkepiaci Unió Főigazgatósága, a Belső Piaci, Vállalkozás- és Kkv-politikai Főigazgatóság, az Európai Unió Kiadóhivatala, a Főtitkárság, az Adóügyi és Vámuniós Főigazgatóság, valamint a Közös Kutatóközpont vett részt.

⁶ Az ISA²-határozat (lásd az 1. lábjegyzetet) 1. cikkének (1) bekezdése.

illeszkedjen az EU-beli közigazgatások digitalizálásával kapcsolatos tágabb szakpolitikai keretbe. E tekintetben az ISA²-program az európai digitális egységes piaci stratégiáról szóló közleményben⁸ tervezetteknek megfelelően naprakésszé tett és kibővített európai interoperabilitási keret (EIF)⁹ végrehajtása támogatásának fő eszköze. Az ISA² ezenkívül egyéb szakpolitikai kezdeményezésekhez, többek között a 2016–2020-as uniós e-kormányzati cselekvési tervhez¹⁰, az e-kormányzatról szóló 2017. évi tallinni nyilatkozathoz¹¹ és az egységes digitális kapuról szóló rendelethez¹² is hozzájárul.

Gyakorlati szempontból az ISA² 2016. január 1-jétől 2020. december 31-ig fut összesen 130,9 millió EUR-s költségvetéssel. A program az éves folytatólagos munkaprogramban évente meghatározott fellépéseket finanszírozza. A program irányítása a más uniós programokkal, például az Európai Hálózatfinanszírozási Eszközzel (CEF)¹³ vagy a strukturálisreform-támogató programmal¹⁴ való szinergiákat is előmozdítja.

A program elsődleges érdekelt felei az európai közigazgatások valamennyi szinten: uniós, nemzeti, regionális és helyi szinten. A program azonban az érdekelt felek ennél sokkal tágabb körére van hatással, ideértve többek között az uniós üzleti vállalkozásokat és az uniós polgárokat is. Az ISA² az uniós tagállamok, az Európai Gazdasági Térség egyéb országai és a tagjelölt országok előtt áll nyitva. A 28 uniós tagállam mellett 3 másik ország vesz részt a programban: Izland, Norvégia (2016 óta) és Montenegró (2018 óta). A program az egyéb harmadik országokkal és nemzetközi szervezetekkel és szervekkel való együttműködést is ösztönzi.

3. AZ INTEROPERABILITÁS EGYSÉGES ÉRTELMEZÉSE

Az ISA²-határozat 1. cikkének (2) bekezdésével összhangban „[a]z ISA²-program biztosítja az interoperabilitás EIF-en belüli egységes értelmezését és annak tagállami közigazgatási szervek általi végrehajtását. A Bizottság az ISA²-programon keresztül nyomon követi az EIF végrehajtását.”

⁷ Az ISA²-határozat (lásd az 1. lábjegyzetet) 1. cikkének (3) bekezdése.

⁸ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának, Európai digitális egységes piaci stratégia, Brüsszel, 2015.5.6., COM(2015) 192 final.

⁹ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának, Európai interoperabilitási keret – Végrehajtási stratégia, Brüsszel, 2017.3.23., COM(2017) 134 final.

¹⁰ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának, Uniós e-kormányzati cselekvési terv 2016–2020. A közigazgatás digitális átalakításának felgyorsítása, COM(2016) 179 final.

¹¹ Az Európai Unió Tanácsának észt elnöksége alatt, a 2017. október 6-án tartott miniszteri találkozón tett tallinni nyilatkozat az e-kormányzatról.

¹² Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1724 rendelete (2018. október 2.) az információkhoz, eljárásokhoz, valamint segítségnyújtó és problémamegoldó szolgáltatásokhoz hozzáférést biztosító egységes digitális kapu létrehozásáról, továbbá az 1024/2012/EU rendelet módosításáról (HL L 295., 2018.11.21., 1–38. o.).

¹³ Az Európai Parlament és a Tanács 1316/2013/EU rendelete (2013. december 11.) az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz létrehozásáról, a 913/2010/EU rendelet módosításáról és a 680/2007/EK és 67/2010/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 384., 2013.12.20., 129–171. o.).

¹⁴ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1671 rendelete (2018. október 23.) az (EU) 2017/825 rendeletnek a strukturálisreform-támogató program pénzügyi keretösszegének növelése és a program általános célkitűzésének kiigazítása tekintetében történő módosításáról (HL L 284., 2018.11.12., 3–5. o.).

E tekintetben az ISA²-program integrált keretrendszert alakít ki az EIF¹⁵ tagállamok és a Bizottság általi végrehajtása terén elért haladás nyomán követésére, értékelésére és jelentésére. A nyomonkövetési keretrendszer kialakítása és végrehajtása az ISA²-program által finanszírozott National Interoperability Framework Observatory (nemzeti interoperabilitási keretek megfigyelőközpontja, NIFO) fellépés körébe tartozik.

Az EIF végrehajtása terén az EU-ban elért eredményeket minden évben egy online eredménytáblán fogják bemutatni a politikai döntéshozatalhoz szükséges jobb tájékoztatás és az eredményeknek a nyilvánosság szélesebb körével vizuálisabb és befogadhatóbb módon való megosztása érdekében¹⁶. Az eredménytábla gyakorlati célja a tájékoztatás és a kapacitásépítés javítása annak érdekében, hogy a tagállamok jobban tudatában legyenek az EIF végrehajtásával kapcsolatos aktuális helyzetüknek, és hogy segítséget kapjanak ahhoz, hogy könnyebben megfeleljenek az EIF ajánlásainak.

E célok eléréséhez egy eszköztár áll majd a tagállamok rendelkezésére, amely helyes gyakorlatok és megoldások formájában gyakorlati iránymutatással szolgál az EIF végrehajtását illetően.

Az EIF végrehajtásával kapcsolatos nyomonkövetési keretrendszer célja, hogy bizonyítékokkal szolgáljon az EIF jövőbeli értékeléséhez, amelynek az eredeti tervek szerint 2019 végéig kell megtörténnie¹⁷. Mindazonáltal annak érdekében, hogy reális időkeret álljon a tagállamok rendelkezésére ahhoz, hogy az e-kormányzattal, a digitális szolgáltatásokkal és az interoperabilitással kapcsolatos nemzeti szakpolitikáikat az EIF-hez igazítsák, és mivel az új EIF tágabb hatálya további belső és külső koordinációt igényel egy közösen elfogadott és integrált nyomonkövetési keretrendszer véglegesítéséhez, szükségesnek tűnik az EIF értékelését 2021-re halasztani. E tényezők miatt ugyanis az adatgyűjtés csak 2019-ben indult, ami miatt nem állnak rendelkezésre az EIF végrehajtásának 2019-es értékeléséhez szükséges adatok.

Emellett az EIF-nek az ISA²-program záró értékelésével párhuzamos, 2021-es értékelése esetén több szinergia is kialakítható, mivel a program az EIF végrehajtása támogatásának fő eszköze.

4. MÓDSZERTAN

Az ISA²-program időközi értékelése többféle módon, például másodelemzés, nyilvános konzultáció, célzott online felmérések, mélyinterjúk és egy indító műhelytalálkozó útján gyűjtött mennyiségi és minőségi adatokra támaszkodott. A konzultációs tevékenységek lehetővé tették, hogy az ISA² különböző érdekelt felei – a tagállamok képviselőitől és a Bizottság szervezeti egységeitől a polgárokig és a szabványügyi szervezetekig terjedő – széles körének véleményét kikérjék.

Az adatgyűjtés elősegítése érdekében az ISA²-program által 2018-ig finanszírozott – 9 csomagra osztott – 53 fellépés közül egy 20 fellépésből álló mintát választottak ki. A mintavételre négy, előre meghatározott kritérium alapján került sor annak

¹⁵ A nyomonkövetési mechanizmus a 9. lábjegyzetben említett EIF-közlemény 1. mellékletében ismertetett interoperabilitási cselekvési terv végrehajtására is kiterjed.

¹⁶ Az eredménytábla a Joinup platform „NIFO”-gyűjteményében lesz elérhető 2020-ban.

¹⁷ Lásd a 9. lábjegyzetben említett EIF-közlemény 6. szakaszát.

biztosítása érdekében, hogy a kiválasztott fellépések nagymértékben reprezentatívak legyenek a program szempontjából. Az adatgyűjtést emellett a programnak az interoperabilitás területén jártas négy műszaki szakember által elvégzett szakértői értékelése egészítette ki.

5. AZ ÉRTÉKELÉS SZEMPONTJAI ÉS A FELTETT KÉRDÉSEK

Az értékelés a következő hét fő kritériumra összpontosított¹⁸:

- **Relevancia** – Milyen mértékben illeszkednek továbbra is az ISA²-program célkitűzései a nemzeti és európai uniós szinten felmerülő igényekhez és problémákhoz?
- **Eredményesség** – Milyen messze jutottak az ISA²-program eredményei a program célkitűzéseinek teljesítése felé vezető úton? Meghatározhatók-e olyan szempontok, amelyek a többihez képest hatékonyabbak vagy kevésbé hatékonyak, és amennyiben igen, mi az ebből levonható tanulság?
- **Hatékonyág** – Milyen mértékben volt a program költséghatékony? A programnak mely vonatkozásai a leghatékonyabbak vagy legkevésbé hatékonyak, különösen a mozgósított források szempontjából? Hogyan teljesít a program a tervezett munkához és költségvetéshez képest?
- **Koherencia** – Az ISA²-fellépések milyen mértékben képezték „holisztikus” megközelítés részét a program keretében (belső koherencia)? Milyen mértékben koherens az ISA²-program hasonló célkitűzésekkel rendelkező egyéb uniós beavatkozásokkal és azonos területen indított globális kezdeményezésekkel (külső koherencia)?
- **Uniós hozzáadott érték** – Milyen további érték származik az ISA²-programból ahhoz képest, mint ami a tagállamoktól észszerűen elvárható lett volna nemzeti, regionális és/vagy helyi szinten eljárva?
- **Gyakorlati haszon** – Az ISA²-program fellépései és elért, illetve várt eredményei mennyiben felelnek meg azoknak az igényeknek, amelyek kielégítésére azokat létrehozták?
- **Fenntarthatóság** – Milyen mértékben biztosított a kidolgozott – az ISA²-program során fenntartott és működtetett – megoldások pénzügyi, műszaki és működtetési fenntarthatósága?

6. MEGÁLLAPÍTÁSOK

A konzultációban részt vevő 129 érdekelt féltől¹⁹ gyűjtött adatok, széles körű másodelemzés és szakértői értékelések alapján az időközi értékelés megerősíti, hogy az ISA² jól teljesít az összes értékelési kritérium terén. Az értékelés mindazonáltal a 2016 és 2018 között finanszírozott fellépésekre korlátozódik; a folyamatban lévő fellépések eredményei, valamint az ISA² hosszabb távú eredményei ezért csak a program lezárása után értékelhetők.

¹⁸ Lásd az Európai Bizottság minőségi jogalkotási eszköztárának 47. eszközét.

¹⁹ Titoktartási és adatvédelmi okokból az értékelő csoport arra kérte a fellépések gazdáit, hogy a konzultációs tevékenységekkel kapcsolatos közvetítőként lépjenek kapcsolatba megoldásaik felhasználóival. E kétlépéses megközelítés alkalmasint korlátozta a beérkezett válaszok számát.

6.1. Relevancia

Az ISA² célkitűzései továbbra is illeszkednek a digitális közszolgáltatások interoperabilitása terén felmerülő igényekhez és problémákhoz, alátámasztva a program relevanciáját. A konzultációban részt vevő érdekelt felek többsége egyetért abban, hogy az adminisztratív e-akadályok program által eredetileg azonosított problémája és az ezzel kapcsolatban azonosított igények továbbra is fennállnak. Az érdekelt felek egy részénél (a 129-ből 46-nál) azonban olyan további igények (például előiróbb jellegű megközelítés az interoperabilis közszolgáltatások kialakítása terén) és problémák (többek között az erőforrások korlátozott volta) is felmerültek, amelyeket az ISA² csak részben képes kezelni.

Egy különös figyelmet érdemlő további igény a nagyobb mértékű együttműködés és információcsere biztosítása a regionális és helyi közigazgatásokkal az interoperabilitással kapcsolatos tájékozottság és az ISA²-megoldások bevezetésének a nemzetinél alacsonyabb szinten történő fokozása érdekében.

A közigazgatások interoperabilitással kapcsolatos tájékozottságának növelése volt az első az ISA-program záró értékelésének²⁰ három ajánlása közül. Az ISA²-program keretében erre reagálva fogadták el 2017-ben a program kommunikációs stratégiáját és együttműködési tervét, és szerveztek 10 fontosabb eseményt 2016 és 2018 között eseményeként átlagosan 211 résztvevővel. Az ISA² képviselői ezenfelül aktív szerepet játszottak az említett időszakban tartott 60 eseményen. Az időközi értékelés alapján ezen erőfeszítések megtérültek, mivel a konzultációban részt vevő érdekelt felek többsége azt jelezte, hogy szakértői ismeretekkel rendelkezik az interoperabilitásról (91 a 128-ból) és az ISA²-ről (81 a 128-ból). Ezen általános tájékozottság ellenére a fent jelzett további igény arra utal, hogy a programnak a regionális és helyi közigazgatásokat, valamint adott esetben a közvetett kedvezményezetteket – például a polgárokat és az üzleti vállalkozásokat – is megcélozva folytatnia kell a tájékozottság növelésére irányuló tevékenységeit.

6.2. Eredményesség

Az ISA² által eddig elért eredmények összhangban állnak a program célkitűzéseivel. Azok mindazonáltal továbbra sem felelnek meg teljes mértékben a várt eredményeknek, mivel a fellépések többsége jelenleg is folyamatban van, a megoldások pedig még kidolgozás alatt állnak. A program időtartama szintén befolyásolja a megoldások hasznosítási arányát. A program korábbi változataitól folytatott fellépések ezért olyan megoldásokat hoztak magukkal, amelyeket jelenleg szélesebb körben használnak, mint az ISA² keretében létrehozott fellépésekből származó megoldásokat.

Az értékelés egy konkrét ISA²-célkitűzés esetében állapította meg, hogy a program önmagában kevésbé eredményes: egy hatékonyabb, egyszerűbb és felhasználóbarátabb e-közigazgatás kialakítása nemzeti, regionális és helyi szinten. E célkitűzés esetében a tagállamok valóban nagy hatást gyakorolhatnak, és kiegészíthetik az interoperabilitással és digitalizációval kapcsolatos uniós szintű kezdeményezéseket.

A külső tényezők javíthatják, de veszélyeztethetik is azt a módot, ahogyan a program teljesíti célkitűzéseit, és megvalósítja eredményeit. A közigazgatások közös

²⁰ A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak – Az ISA-program záró értékelésének eredményei, Brüsszel, 2016.9.1., COM(2016) 550 final.

szabványok és keretek iránti igénye a program teljesítményéhez hozzájáruló külső tényezőt képez. Az intézményi összetettség viszont akadályozhatja a határokon és ágazatokon átnyúló interoperabilitás megteremtését.

Az értékelés megállapította végül, hogy az ISA²-fellépések nagymértékben megfelelnek az ISA²-határozat 4. cikkében felsorolt általános elveknek a folytatólagos munkaprogram miatt, amely biztosítja, hogy az elveket szisztematikusan figyelembe vegyék a munkaprogram elkészítése során.

6.3. Hatékonyság

A program végrehajtása a terveknek megfelelően halad; valamennyi fellépés jó úton halad, vagy közel van a tervezett munkamennyiség elvégzéséhez. A teljesítménymutatók különbözősége mindazonáltal nehézzé teszi a program átfogó költséghatékonyságával kapcsolatos következtetések levonását. Azon ISA²-csomagok esetében, amelyeknél aggregálni lehetett a különböző fellépések teljesítménymutatóit, a végfelhasználónkénti (például üzleti vállalkozásonkénti, polgáronkénti) költségeket rendkívül alacsonyra becsülték.

Az ISA² által finanszírozott fellépések kiválasztásának eljárása viszonylag hatékonynak tekinthető. Egy-egy ajánlat elkészítésének költsége meglehetősen alacsony, az ajánlat elfogadása esetén arra fordítható lehetséges források 0,07–0,4 %-át teszi ki. A kiválasztási eljárás mindazonáltal tovább javítható a folytatólagos munkaprogram egyszerűsítésével (például a sablon rugalmasabbá tételével) és a fellépésekre vonatkozó tematikus felhívásokkal, ily módon biztosítva, hogy a kiválasztási eljárás célkitűzés-orientált legyen.

6.4. Koherencia

A konzultációban részt vevő érdekelt felek szerint jelentős szinergiák és kisszámú átfedés jellemzi az ISA²-fellépéseket. Ezen erős belső koherencia összhangban áll a záró ISA-értékelés második ajánlásával, amely az interoperabilitás ISA²-n belüli holisztikus megközelítésére szólított fel.

A külső koherenciát illetően az ISA² a záró ISA-értékelés harmadik – és egyben utolsó – ajánlását követve szoros együttműködést alakított ki más uniós politikákkal és kezdeményezésekkel. Előmozdította a szinergiákat a CEF-fel, a Horizont 2020-szal és a strukturálisreform-támogató programmal. Az ISA² olyan kezdeményezésekkel is együttműködik, mint az egységes digitális kapu, a digitális egységes piaci stratégia, az e-kormányzati cselekvési terv, az e-kormányzatról szóló tallinni nyilatkozat és az IKT-szabványosítás gördülőterve²¹. Mindazonáltal átfedések voltak észlelhetők bizonyos megoldások között az ISA² és a CEF keretében, amelyek az egyes megoldások alkalmazási körének jobb körülhatárolásával lennének kezelhetők.

6.5. Uniós hozzáadott érték

Az ISA² által biztosított koordinációs szint elengedhetetlen az európai közigazgatások körében az általános interoperabilitás javításához. Emellett 109 válaszadó közül 91 hangsúlyozta, hogy az ISA² kisebb költséggel képes megvalósítani célkitűzéseit, mint a hasonló nemzeti vagy a nemzetinél alacsonyabb szintű kezdeményezések.

²¹ Lásd: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/rolling-plan-ict-standardisation>

Nyilvánvaló, hogy az ISA² segítette javítani a határokon átnyúló interoperabilitást az EU-ban: i. növeli a tagállamokban az interoperabilitással kapcsolatos tájékozottságot; ii. segít a témakört felvenni a nemzeti napirendekre; valamint iii. hálózatokat hoz létre, és elősegíti az információcserét. Az ISA² a közös uniós szakpolitikák előmozdításához is segítséget nyújtott: központi szerepet játszik az EIF végrehajtásában, és támogatja a digitális egységes piac létrehozását.

6.6. Gyakorlati haszon

A felhasználók általában elégedettek az ISA²-megoldásokkal; 110 közül csak 7 érdekelt fél számolt be „korlátozott elégedettségről”. Mivel a program még folyamatban van, az ISA²-megoldások bevezetése várhatóan fokozódni fog, így módon javítva a felhasználói igények megoldások általi kielégítésének módját, növelve ezáltal az általános felhasználói elégedettséget.

6.7. Fenntarthatóság

Az ISA²-megoldások fenntarthatóságával kapcsolatban egyes visszajelzések érkeztek a konzultációban részt vevő érdekelt felektől. Míg 84 válaszadó közül 66 úgy véli, hogy a program eredményei jövőbeli finanszírozás nélkül is fennmaradnak, addig 85 válaszadó közül több mint 55 véli úgy, hogy a megoldások működtetéséhez és fenntartásához szükséges költségek negatív hatással lehetnek az ISA²-megoldások azon képességére, hogy a program megszüntetése esetén is hozzák eredményeiket.

Az érdekelt felek egyetértenek azonban abban, hogy az ISA² központi szerepet játszik az EU-ban az interoperabilitási környezet javításában, és hiányában veszélybe kerülnének az európai közigazgatások által az interoperabilitás javítására és az európai közszféra IKT-alapú korszerűsítésének előmozdítására tett erőfeszítések.

7. AJÁNLÁSOK

Az időközi értékelés pozitív képet fest az ISA²-program eddigi teljesítményéről. Az értékelés mindazonáltal potenciális fejlődési lehetőségeket is azonosít. Az alábbi ajánlások a program e vonatkozásaival foglalkoznak, rövid és hosszabb távú intézkedéseket felvázolva. A rövid távú intézkedések azok, amelyek alkalmazhatók lennének a 2020-as utolsó folytatólagos ISA²-munkaprogramban és az új többéves pénzügyi keret (TPK) felállításához vezető átmeneti időszakban²². A hosszabb távú intézkedéseknek több évre van szükségük az eredmények felmutatásához.

7.1. A tájékozottság növelése a nemzeti közigazgatásokon túl

Az ISA²-programon keresztül a Bizottság folytatni fogja az európai közszféra interoperabilitással kapcsolatos, a digitalizáció egyik alapfeltételét képező tájékozottságának növelésére irányuló erőfeszítéseit, különösen a regionális és helyi közigazgatásokkal e munka terén való fokozott együttműködés biztosításával.

Kezdetnek célzott promóciós tevékenységeket kell kialakítani, amelyek kiemelik az ISA² interoperabilitási megoldásai (újra)felhasználásának előnyeit. Ezen üzenet alátámasztása érdekében tanulmányok készíthetők 2020-ban az egyes ISA²-megoldások által a közigazgatások hatékonyságára és termelékenységére gyakorolt hatások számszerűsítése céljából.

²² Lásd: https://ec.europa.eu/commission/future-europe/eu-budget-future_hu.

Az ISA²-program befejező szakaszában még nagyobb hangsúlyt kell helyezni annak biztosítására, hogy a közigazgatások, az egyetemek és az érdekelt szakemberek megosszák egymással a bevált gyakorlatokat. A program közelmúltban indított Interoperability Academy (interoperabilitási akadémia) fellépésének megfelelő képzési anyagokat is létre kell hoznia.

A fent javasolt intézkedések hatásának fokozása érdekében az ISA²-fellépések gazdáinak határozottabban kell élniük a potenciális véleményvezérek (például kutatók, elkötelezett közalkalmazottak) által jelentett lehetőségekkel, és létre kell hozniuk az interoperabilitási nagykövetek közösségét.

Hosszabb távon tanácsadói kapacitásokat kell az interoperabilitás köré építeni. Ez segítséget nyújtana az érdekelt felek számára ahhoz, hogy kiválasszák az igényeiknek megfelelő interoperabilitási megoldásokat, egyúttal pedig támogatási szolgáltatásokat és technikai segítségnyújtást biztosítana a megoldások eredményes végrehajtásához.

7.2. Áttérés a felhasználó-központú megoldásokról a felhasználóvezérelt megoldásokra

A program gyakorlati hasznának növelése érdekében az ISA² a felhasználói igények jobb figyelembevételével javíthatná meglévő megoldásainak minőségét. E megközelítés kerülhetne előtérbe az utolsó ISA²-munkaprogram végrehajtása során, ily módon előmozdítva a felhasználó-központúság EIF-elvét mind a Bizottságban, mind a tagállamokban.

Az elkövetkező években mindazonáltal tanácsos a felhasználó-központú paradigmáról a felhasználóvezérelt paradigmára váltani, mely utóbbi esetében a felhasználók az interoperabilitási megoldás tervezési szakaszában is részt vesznek. Egy interoperabilitási inkubátor elősegíthetné az ilyen társalkotói folyamatot, amely lehetővé tenné, hogy biztonságos környezetben kísérletezzenek új, felhasználóorientált megoldásokkal, és hozzanak létre prototípusokat azokból. Az inkubátor segítséget nyújtana új technológiák bevezetésében és innovatív gyakorlatok újító szándékú közigazgatási szervek közötti cseréjében.

E jelentés első két ajánlását illetően a Bizottság digitális stratégiája²³ bizonyítja, hogy a Bizottság beváltja ígéreteit: mind az interoperabilitás, mind a felhasználó-központúság szerepel a stratégia alapelvei között, az EIF pedig annak egyik referenciapontja. Ezenfelül az ISA² konzultációs szerepet játszik a stratégia folyamatban lévő végrehajtásában, különböző szakpolitikai területeken segítséget nyújtva a Bizottságnak abban, hogy az interoperabilitást szem előtt tartva korszerűsítse meglévő információtechnológia rendszereit, és fejlesszen ki új digitális megoldásokat.

7.3. A fenntarthatóság növelésének előkészítése

Az ISA²-program uniós hozzáadott értékének és fenntarthatóságának értékelése során az időközi értékelés arra jutott, hogy a program nélkülözhetetlen szerepet játszik egy egységes interoperabilitási környezet európai közszférában történő létrehozásában. Az ISA² a határokon és ágazatokon átnyúló digitális megoldások kidolgozásához és tagállami közigazgatások körében történő telepítéséhez is

²³ Közlemény a Bizottságnak, Az Európai Bizottság digitális stratégiája – Egy digitálisan átalakult, felhasználó-központú és adatvezérelt Bizottság, Brüsszel, 2018.11.21., C(2018) 7118 final.

segítséget nyújt. Az ISA² a közös szakpolitikák előremozdítását is elősegíti, mivel azok nagyban támaszkodnak ezen összekapcsolt és interoperábilis hálózatokra és rendszerekre.

Az ISA²-program megszűnését követően létfontosságú megőrizni és növelni az európai közigazgatások arra való képességét, hogy együtt tudjanak működni kölcsönösen előnyös célok megvalósításában, ami magában foglalja az ismeret- és információátadást is, amely általánosságban az interoperabilitás középpontjában áll. Ehhez erős politikai elkötelezettségre és megfelelő finanszírozásra van szükség. A politikai elkötelezettséget illetően az e-kormányzati szakpolitikáért felelős európai miniszterek – az e-kormányzatról szóló tallinni nyilatkozatban – megerősítették, hogy elkötelezettek az alapértelmezés szerint digitális, polgárközpontú közszolgáltatások kialakítása és az EIF-ben rögzített vízió megvalósítása mellett. Az interoperabilitás jövőbeli finanszírozását illetően azt előírja a Digitális Európa program²⁴, amely a 2021–2027 közötti időszakra vonatkozó TPK jogalkotási csomagjának egyik bizottsági ágazati javaslata.

Emellett a Bizottságnak az ISA² és más uniós programok között létrehozott szinergiák nyomán lépéseket kell tennie általánosságban az EIF és az interoperabilitás előmozdítására, valamint az ISA²-megoldások széles körű újrafelhasználásának elősegítésére. E megközelítés továbbá hatékony és észszerűsített programirányítással járhat, támogatva a Digitális Európa programra vonatkozó javaslat jövőbeli végrehajtását.

Az új TPK programjainak kialakítására irányuló előkészületekkel párhuzamosan ajánlott megvizsgálni a meglévő ISA²-megoldások által elért eredmények fenntarthatósága növelésének lehetőségeit. Meg kell vizsgálni különböző fenntarthatósági intézkedések megvalósíthatóságát és költségeit, és a Bizottságnak be kell fektetnie ilyen intézkedésekbe. A Bizottság megfontolhatja például egyes ISA²-megoldások nyílt forráskódú közösségeknek való átadását vagy a vállalkozások arra való ösztönzését, hogy az európai uniós nyilvános licenc (EURL)²⁵ alapján építsenek szolgáltatásokat ingyenes ISA²-megoldások köré.

Végül a Bizottság hasznosnak találhatja egy lehetséges kötelező interoperabilitási eszköz indokoltságának és hatásainak alapos megvizsgálását. E vizsgálatnak az ISA²-program záró értékelésének megállapításaira és az EIF végrehajtásának 2021-es értékelése során gyűjtendő bizonyítékokra kell támaszkodnia.

8. A KÖVETKEZŐ LÉPÉSEK

Az ISA²-program folyamatban lévő végrehajtása során a Bizottság kiemelt figyelmet fog fordítani a fenti megállapításokra és ajánlásokra, és elemzi azokat a felvetett kérdések – szükség szerint a tagállamokkal szoros együttműködésben történő – ellenőrzése és kezelése céljából. Az ISA²-program időközi értékelésének megállapításai és ajánlásai az új TPK programjaira való áttérést is információkkal segítik majd.

²⁴ Javaslát: Az Európai Parlament és a Tanács rendelete a Digitális Európa programnak a 2021–2027 közötti időszakra történő létrehozásáról, Brüsszel, 2018.6.6., COM(2018) 434 final.

²⁵ Lásd: <https://eurl.eu/>